

**UCHWAŁA NR XLIX/751/18
RADY MIASTA BIAŁYSTOK**

z dnia 23 kwietnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 - 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875¹⁾) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Białegostoku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Mariusz Krzysztof Gromko

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. 2232 i z 2018 r. poz. 130

Załącznik do Uchwały Nr XLIX/751/18
Rady Miasta Białystok
z dnia 23 kwietnia 2018 r.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2020

Rozdział 1. Podstawa prawna.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 2) ustawa o z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 3) ustawa z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- 4) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 5) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- 6) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

Program skorelowany jest z następującymi Programami:

- Strategią Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011 – 2020 plus,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011 – 2020,
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

Rozdział 2. Założenia Programu.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie Program wskazuje cztery podstawowe obszary działań na lata 2018 – 2020:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział 3. Cel główny i cele szczegółowe

Cel główny.

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w mieście Białystok.

Cele szczegółowe:

- Cel 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Cel 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Rozdział 4. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- ogółu mieszkańców Miasta, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie;
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- osób stosujących przemoc w rodzinie;
- świadków przemocy w rodzinie;
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział 5. Analiza SWOT

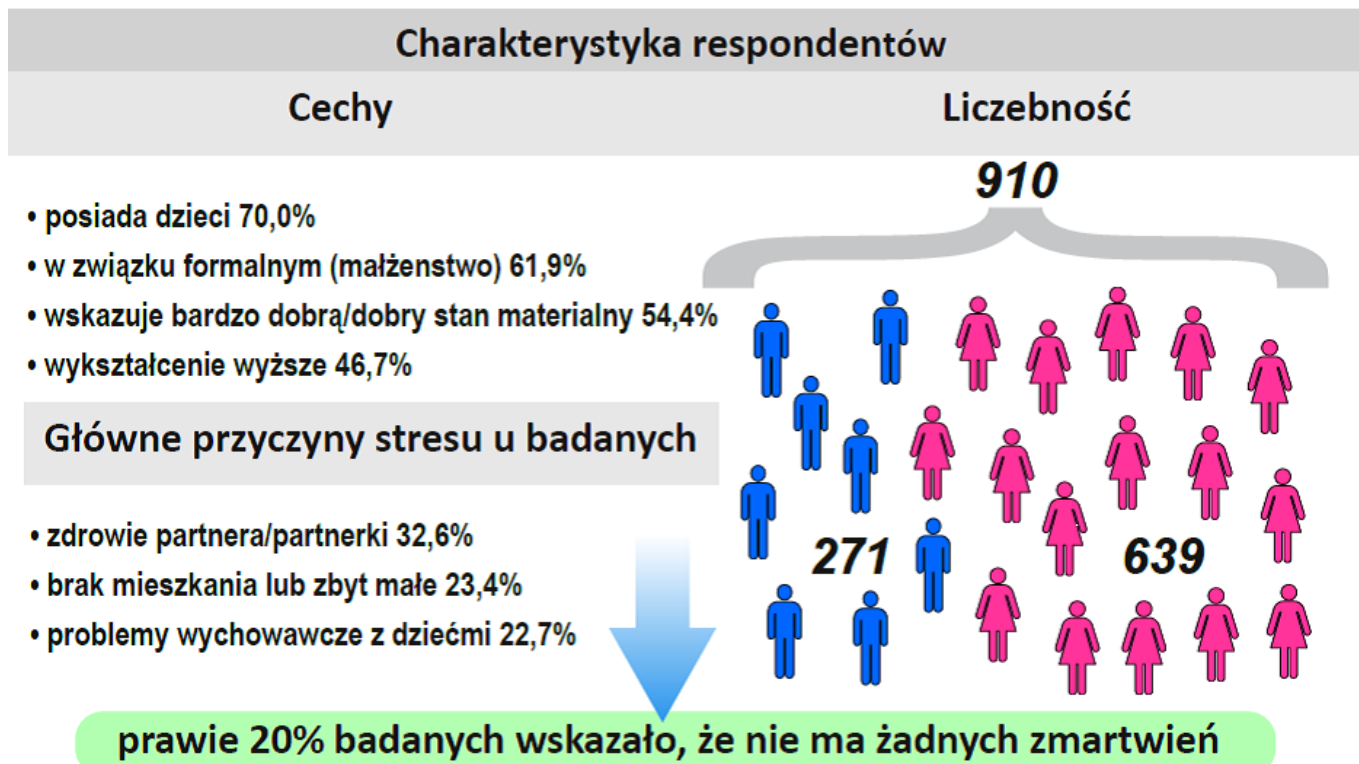
Mocne strony	Szanse
- Dobra współpraca Urzędu Miejskiego w Białymstoku ze służbami, instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. - Wysokie kompetencje i stałe doskonalenie się pracowników organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. - Sprawie funkcjonujący system realizacji procedury „Niebieskie Karty” oparty o współpracę służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. - Realizacja programów promujących prawidłowe metody wychowawcze. - Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych kierownych do osób podejrzanych o stosowanie przemocy. - Wyodrębniona grupa pracowników socjalnych do pracy z rodzinami uwikłanymi w przemoc oraz stałe podnoszenie przez nich kompetencji w zakresie przemocy w rodzinie. - Zapewnienie bezpiecznego schronienia ofiarom w rodzinie w formie hotelu oraz 3 mieszkań terapeutyczno – interwencyjnych dla rodzin z dziećmi doświadczających przemocy domowej. - Rozbudowana oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie w formie terapii, poradnictwa, programów terapeutyczno – psychologicznych. - Rozbudowana oferta usług dla rodzin dotkniętych przemocą uwzględniająca w szczególności potrzeby dzieci i kobiet – ofiar przemocy. - Dokonana w 2017 r. diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie	- Integrowanie i koordynowanie działań w środowiskach lokalnych przez zespół interdyscyplinarny. - Coraz lepsza współpraca służb w ramach prac grup roboczych w zakresie rozwiązywania problemów poszczególnych rodzin. - Możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa pozwalających na skuteczną izolację sprawców od ofiar przemocy w rodzinie. - Tworzenie koalicji i partnerstwa na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Możliwość pozyskiwania lokali z zasobów Gminy na potrzeby realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy rodzinie.
Słabe strony	Zagrożenia
- Mała liczba organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz BRAK sieci organizacji / placówek zajmujących się problemem przemocy. - Mała oferta usług dla rodzin dotkniętych przemocą uwzględniająca w szczególności potrzeby dzieci i kobiet – ofiar przemocy. - Słabe różnicowanie oferty dla sprawców przemocy, dominacja programów terapeutycznych przeznaczonych dla osób uzależnionych od alkoholu. - Niedostateczna współpraca interdyscyplinarna i międzyinstytucjonalna w zakresie udzielanej pomocy oraz informowania o ofertach pomocy realizowanych przez inne podmioty.	- Utrzymujące się stereotypy dotyczące społecznych ról kobiet i mężczyzn. - Niedostateczne reakcje społeczeństwa na przypadki przemocy w rodzinie związany z stereotypem lub brakiem wiedzy. - Przewlekłość spraw sądowych dotyczących przemocy w rodzinie, utrudniająca skuteczną pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie. - Niewystarczające środki finansowe na realizację Programu.

Rozdział 6. Diagnoza

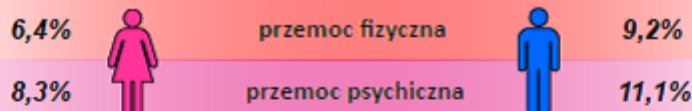
1. W 2017 r. w Białymstoku zostały przeprowadzone badania, których celem była diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi w wieku szkolnym.

Cele badań:

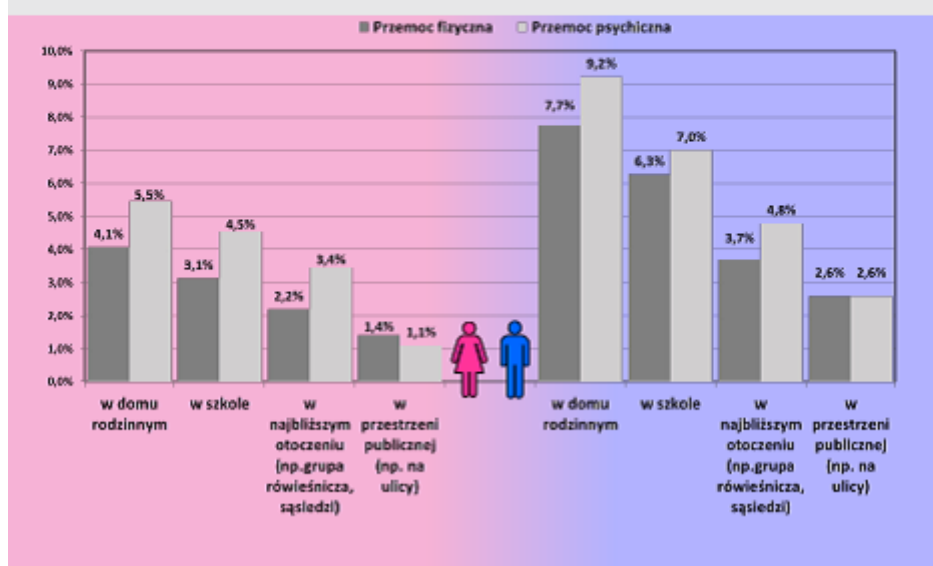
- 1) Diagnoza skali zjawiska przemocy w rodzinie.
- 2) Zbadanie czynników wysokiego ryzyka przemocy pomiędzy członkami rodziny.
- 3) Ocena świadomości prawnej dorosłych członków rodziny w zakresie ochrony przez przemocą i stanu wiedzy o możliwościach instytucjonalnej pomocy rodzinom z problemem przemocy.
- 4) Oczekiwania mieszkańców Białegostoku dotyczące instytucjonalnych działań w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.

Doświadczenie przemocy w dzieciństwie w opinii badanych

Obszary doświadczenia przemocy w dzieciństwie

Różne formy przemocy

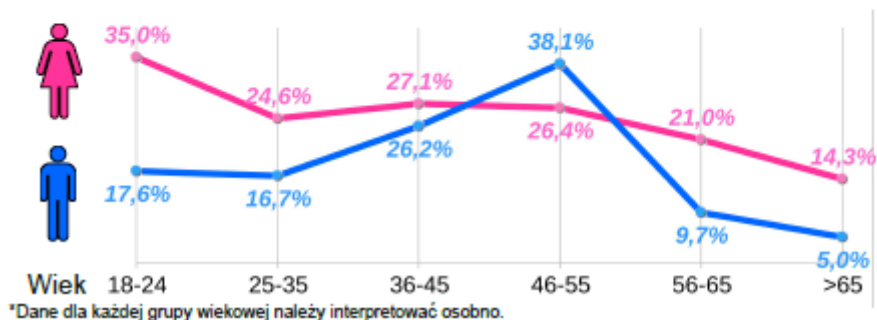
Badanych poproszono o wskazanie, czy w ciągu ostatnich trzech lat zdarzyło im się inicjować różne formy przemocy wobec bliskich.

Krzyczenie jako forma przejawianej agresji w podziale na płeć

Wchodzenie w konflikty z najbliższym otoczeniem przez badanych a ich wiek*

Rekomendacje specjalistów:

Rodzina

- respektowanie praw oraz poszanowania godności każdego z członków rodziny,
- budowanie pozytywnej atmosfery w środowisku rodzinnym, wspomagającej wyrażanie uczuć,
- zwracanie większej uwagi na potrzeby poszczególnych członków rodziny,
- budowanie pozytywnych relacji w rodzinie,
- wyeliminowanie krzyku jako narzędzie komunikacji i rozwiązywania problemów w rodzinie.

Organizacje pozarządowe:

- troszczenie się o wysokie standardy bezpiecznego kontaktu z osobami uwikłanymi w przemoc, zwłaszcza dzieci,
- właściwy dobór osób do pracy z osobami uwikłanymi w przemoc, zwłaszcza dziećmi,
- obejmowanie kompleksową pomocą całej rodziny uwikłanej w przemoc (osoby doznające bezpośrednio czy pośrednio przemocy, świadków, jak i osoby stosujące przemoc),
- prowadzenie działań profilaktycznych min. z zakresu zdrowia psychicznego, właściwych relacji w rodzinie, wzmacniania umiejętności rodzicielskich, postaw rodzicielskich i ich wpływu na rozwój dziecka,
- poszerzenie oferty działań profilaktycznych obecnych na białostockim rynku instytucji pomocowych,
- wypracowanie kierunków pracy z osobami uwikłanymi w przemoc w oparciu o aktualną wiedzę naukową (wyniki badań), obowiązujące przepisy oraz dobre praktyki.

Samorząd terytorialny:

- wspieranie działań mających na celu zwiększenie świadomości prawnej mieszkańców Miasta w zakresie ochrony przez przemocą,
- organizowanie działań z zakresu pomocy osobom uwikłanym w przemoc,
- stworzenie sieci przyjaznych ośrodków/ poradni szeroko profilowych świadczących kompleksowo pomoc zdrowotną, psychologiczną i prawną osobom uwikłanym w przemoc,

- stworzenie sieci ekspertów posiadających wysokospecjalistyczną wiedzę z zakresu medycyny, psychologii, psychiatrii czy prawa, którzy będą mogli wspierać ośrodki/ poradnie świadczące pomoc osobom uwikłanym w przemoc w ich pracy,
- zagwarantowanie ośrodkom/ poradniom możliwości objęcia kompleksową pomocą całej rodzinie uwikłanej w przemoc (osoby doznające bezpośrednio czy pośrednio przemocy, świadków, jak i osoby stosujące przemoc),
- dążenie do standaryzacji pomocy dla osób uwikłanych w przemoc w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, dobre praktyki oraz rekomendacje Komisji Europejskiej czy innych podmiotów będących autorytetami w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- wypracowanie jednolitych standardów wymagań stawianych przed osobami świadczącymi pomoc osobom uwikłanym w przemoc,
- organizowanie cyklicznych debat mających na celu umożliwienie wymiany poglądów między specjalistami, poradniami/ośrodkami odnośnie pracy z osobami uwikłanymi w przemoc,
- wytyczanie kierunków pracy z osobami uwikłanymi w przemoc w oparciu o aktualną wiedzę naukową (wyniki badań), obowiązujące przepisy oraz dobre praktyki,
- organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń dla specjalistów pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc, zwłaszcza realizujących procedurę Niebieskiej Karty,
- sprzyjanie poszerzaniu oferty działań pomocowych przez ośrodki/poradnie świadczące pomoc dla osób uwikłanych w przemoc,
- rozszerzenie oferty możliwości korzystania przez osoby doznające przemocy z mieszkań terapeutycznych,
- przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia zaburzeń psychicznych spowodowanych przeżywaniem przykrych uczuć przez osoby uwikłane w przemoc oraz trudne dla nich sytuacje życiowe,
- organizowanie działań profilaktycznych:
 - z zakresu zdrowia psychicznego w kontekście radzenia sobie z przykrymi uczuciami,
 - mających na celu wzmocnienie umiejętności wychowawczych osób posiadających dzieci,
 - dotyczy wczesnego budowania umiejętności rodzicielskich, już na etapie szkolnym,
 - mających na celu wyposażenie mieszkańców Białegostoku w umiejętności właściwej komunikacji interpersonalnej,
 - z zakresu postaw rodzicielskich i ich wpływu na rozwój dziecka,
 - w postaci zabaw edukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci,
- przeciwdziałanie sytuacjom utraty mieszkania przez osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej,
- zwracanie większej uwagi na problemy socjalne białostoczan,
- rekomendowanie ośrodkom pomocy rodzinie kompleksowego wspierania potrzebujących rodzin,
- cykliczne sondowanie opinii białostoczan na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Media:

- informowanie o dostępności specjalistycznej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc,
- informowanie o skutkach, jakie pociąga za sobą przemoc w rodzinie,
- promowanie właściwych relacji w rodzinie, opartych na szacunku,
- przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu zjawiska przemocy,
- edukowanie w zakresie właściwej komunikacji interpersonalnej,
- promowanie kultury słowa i właściwego odnoszenia się do drugiego człowieka.

2. Wyniki z badań socjologicznych realizowanych w 2015 r. „Styl życia młodzieży Białegostoku” realizowanych przez Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku. Badanie było przeprowadzone wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu miasta Białystok w okresie X – XI 2015 r.

Co piąty respondent podał, że zetknął się z przemocą. Wśród tej grupy znaleźli się respondenci, którzy stykali się z przemocą najczęściej w rodzinach swoich kolegów i koleżanek (11,74% wskazań), następnie w rodzinach z sąsiedztwa (6,99% wskazań) oraz w rodzinach krewnych (3,17% wskazań) i we własnych rodzinach (3,17%).

Otrzymane wyniki pokazują, że nastąpił spadek obserwowanej przemocy we wszystkich wspomnianych powyżej kategoriach. Największy, bo o połowę w przypadku doświadczania przemocy w rodzinach respondentów oraz najmniejszy, bo o 2,53 pp w przypadku rodzin spokrewnionych. Niepokoić może fakt, iż w dalszym ciągu młodzież obserwuje występowanie przemocy w rodzinach swoich kolegów i koleżanek na wysokim poziomie (16,9% wskazań w 2011 r.).

Częstotliwość	W moim domu rodzinnym dochodzi do:				
	Awantur	Interwencji policji	Nadużywania alkoholu	Scen zazdrości	Poważnych nieporozumień
Bardzo często	44,44	16,67	27,78	22,22	40,74
Często	29,63	1,85	11,11	11,11	18,52
Rzadko	11,11	16,67	18,52	16,67	18,52
Nigdy	9,26	57,41	37,04	44,44	16,67
Brak odpowiedzi	5,56	7,41	5,56	5,56	5,56
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

W 2015 roku zastosowano odmienną metodologię niż w poprzednim badaniu realizowanym przez Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku w 2011 r. Uwagę skupiono głównie na respondentach, którzy podali, że przemoc występuje w ich rodzinach (3,17% wskazań). Mimo, iż jest to niewielka grupa, bardzo dobrze obrazuje charakter występującej w ich rodzinach przemocy[#]. I tak, w trzech z czterech rodzin dochodzi do awantur, w dwóch z trzech do poważnych nieporozumień, w dwóch z pięciu do nadużywania alkoholu oraz w co trzeciej rodzinie do scen zazdrości[#].

Badani respondenci, którzy wskazali na występowanie przemocy w ich rodzinach podali[#], że najczęstszą formą przemocy, jaka ich dotyka, jest to przemoc psychiczna, która polega głównie na krytykowaniu, wyzywaniu, obrażaniu (wszystkie wskazania powyżej 86%). W następnej kolejności występowało poniżanie, ośmieszanie i nadmierne kontrolowanie (odpowiednio 75%, 67%, 64%). Przemoc fizyczna nie występuje tak często, jak przemoc psychiczna. Najczęściej badani podawali, że byli szarpani i popychani (odpowiednio 70% i 67%). Do bardziej drastycznych sytuacji dochodziło nieznacznie rzadziej. I tak, 56% podało, że osoba stosująca przemoc dopuszcza się takich zachowań jak: 56% - uderza, 37% - policzkuje, 35% - kopie, 27% - dusi. Najrzadziej osoby stosujące przemoc w środowisku rodzinnym badanych dopuszczali się przemocy seksualnej (21%).

W związku z doświadczaniem przemocy w rodzinie, co drugi respondent odczuwał bardzo często smutek, żal, lęk, bezsilność, pustkę, brak energii do nauki i brak poczucia bezpieczeństwa. Jednak dominującym uczuciem w tym zestawieniu była złość, która towarzyszyła bardzo często respondentom w 65% przypadków. Wycofanie, senność i zmęczenie było odczuwane na podobnym poziomie (odpowiednio 37%, 33,33%, 39%).

W związku z doświadczaniem przemocy w rodzinie, co piąty respondent bardzo często pił alkohol, sięgał po narkotyki, brał leki uspakajające, palił papierosy, próbował popełnić samobójstwo lub poszukiwał nieodpowiedniego towarzystwa. Natomiast co czwarty zachowywał się agresywnie, samo okaleczał się lub dużo czasu spędzał przed komputerem, a co trzeci izolował się.

Spośród respondentów doświadczających przemocy, co czwarty poszukiwał pomocy. Z tej grupy dwóch z pięciu przyznało, że taką pomoc otrzymali.

O problemie doświadczania przemocy w rodzinie respondenci najczęściej mówili rodzicom (33%), kolegom lub koleżankom (29%) oraz rodzeństwu (14,5%).

3. Informacja z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Białystok za 2017 r.

Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Białystok (ZI) to grupa specjalistów podejmujących działania mające na celu budowanie lokalnego systemu wsparcia osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej zgodnie

z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Białystok działają w ramach swoich obowiązków służbowych i zawodowych na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Prezydentem Miasta Białegostoku, a podmiotami wskazanymi w art. 9a ust. 3, 4 i 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Białystok zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku. W skład Zespołu w 2017 r. wchodziły 22 osoby. ZI powołał stałą grupę roboczą liczącą 501 osób.

Procedura „Niebieskie Karty” to ogół działań interwencyjnych podejmowanych i realizowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, ochrony zdrowia i oświaty mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy. Uruchamiana jest w sytuacji powzięcia przez przedstawicieli ww. instytucji uzasadnionego podejrzenia wystąpienia przemocy w rodzinie. Procedurę wszczynają wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”.

W 2017 r. do ZI wpłynęło 789 formularzy „Niebieska Karta – A” z:

- pomocy społecznej – 87,
- Policji – 681,
- MKRPA – 4,
- oświaty – 16,
- ochrony zdrowia – 1.

Na terenie Białegostoku realizowano łącznie 1089 procedur, w tym :

- 629 – nowe procedury,
- 460 – kontynuacja z lat poprzednich.

Przewodniczący w 2017 r. dokonał zamknięcia 592 procedur „Niebieska Karta”, w tym:

- 408 w związku ze zrealizowanym planem pomocy i uzasadnionym przypuszczeniem ustania przemocy w rodzinie,
- 184 na brak zasadności podejmowania działań.

Członkowie grup roboczych systematycznie spotykali się na spotkaniach roboczych w celu opracowania planu pomocy osobie, rodzinie doznającej przemocy oraz wymiany informacji o sytuacjach rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”. Pracowali łącznie z 1041 rodzinami u których była realizowana procedura „Niebieska Karta”. Pracownicy socjalni ds. przeciwdziałania przemocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku wspólnie z dzielnicowymi z komisariatów Policji systematycznie monitorowali środowiska w których występuje problem przemocy domowej poprzez regularne wizyty w miejscu zamieszkania rodzin. Monitorowana była również sytuacja 78 rodzin zagrożonych przemocą. Członkowie grup roboczych wypełnili w 2017 r. 513 formularzy „Niebieska Karta – C” i 361 formularzy „Niebieska Karta – D”.

Z zajęć korekcyjno – edukacyjnych skorzystało 114 osób. Pomocą w formie poradnictwa socjalnego pracownicy socjalni objęli 848 osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dokonano odebrania 9 dzieci, które zostały umieszczone:

- 3 u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej,
- 4 w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- 2 w rodzinie zastępczej.

Rozdział 7. Zadania programu

1. PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Adresaci

Ogół społeczeństwa, w tym osoby i rodziny zagrożone przemocą domową

Cel

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu.

Lp.	Kierunek/Zadania realizacyjne	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram	Źródło finansowania
Kierunek I. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie					
1	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba opracowanych diagnoz.	Urząd Miejski w Białymstoku Departament Spraw Społecznych (UM DSP), Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku (MOPR), Komenda Miejska Policji (KMP), Sąd Rejonowy, Prokuratura, organizacje pozarządowe	2018 r.- 2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.
Kierunek II. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie					
1	Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które: - obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie, - opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania, - promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, - promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc.	Liczba kampanii społecznych.	UM DSP, Departament Edukacji, MOPR, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, KMP, Organizacje pozarządowe.	2018 r.- 2020 r.	Środki zewnętrzne, Środki własne.
2	Współpraca z placówkami oświatowymi i uczelniami w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba podmiotów, z którymi nawiązano współpracę.	UM DSP, Departament Edukacji, MOPR.	2018 r.- 2020 r.	Środki własne
Kierunek III. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych					
1	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym (m.in. „Szkoła dla Rodziców”, „Trening Zastępowania Agresji”, „Trening Umiejętności Społecznych”) mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy,	Nazwa i liczba zrealizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UM DSP, Departament Edukacji, MOPR, Organizacje pozarządowe	2018 r.- 2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.

	zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych . w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.				
2	Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Liczba udzielonych porad.	MOPR, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w Białymstoku, Organizacje pozarządowe.	2018 r.- 2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.

2. OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

Adresaci

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie.

Cel

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Lp.	Kierunek/Zadania realizacyjne	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram	Źródło finansowania
Kierunek I. Rozwój podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy					
1	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Białystok.	-Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Białystok. -Liczba prowadzonych procedur NK. -Liczba utworzonych grup roboczych. -Liczba posiedzeń grup roboczych powołanych do indywidualnych przypadków. -Liczba osób objętych pomocą grup roboczych. -Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych.	MOPR	2018 r.- 2020 r.	Środki własne,
2	Wspieranie placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz przemocą w rodzinie w rodzinie.	Ilość placówek pomocowych. Rodzaj i formy pomocy świadczonych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Liczba osób dotkniętych przemocą oraz przemocą w rodzinie, które skorzystały z oferty pomocy placówek.	MOPR, UM DSP, Organizacje pozarządowe.	2018 r.- 2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.
Kierunek II. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie					

1	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	Liczba opracowanych i rozpowszechnionych materiałów informacyjnych.	UM DSP, Departament Edukacji, MOPR, KMP, Organizacje pozarządowe.	2018 r.-2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.
Kierunek III. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie					
1	Realizowanie przez instytucje działające na rzecz pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.	Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji. Liczba udzielonych porad.	MOPR, UM DSP, Organizacje pozarządowe.	2018 r.-2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.
2	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w całodobowym ośrodku interwencji kryzysowej.	Liczba miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej.	MOPR Ośrodek Interwencji Kryzysowej.	2018 r.-2020 r.	Środki własne.
3.	Prowadzenie mieszkań interwencyjnych dla rodzin z dziećmi doświadczających przemocy domowej	Liczba mieszkań readaptacyjnych. Liczba rodzin i osób, które skorzystały z mieszkań .	UM DSP, Organizacje pozarządowe	2018 r.-2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.
4	Zapewnienie dostępności do lokalnych telefonów, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Liczba lokalnych telefonów , czas dostępności telefonu. Liczba przeprowadzonych rozmów.	MOPR Ośrodek Interwencji Kryzysowej.	2018 r.-2020 r.	Środki własne.
5	Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.	MOPR, KMP	2018 r.-2020 r.	Środki własne.
6	Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Liczba uczestniczących w programie terapeutycznym osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne. Liczba grup terapeutycznych. Liczba grup wsparcia. Liczba grup samopomocowych.	MOPR, Organizacje pozarządowe.	2018 r.-2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.

7	Praca socjalna świadczona na rzecz rodzin z problemem przemocy.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną w związku z problemem przemocy w rodzinie.	MOPR	2018 r. – 2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.

Kierunek IV. Monitoring skuteczności działań pomocowych

1	Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie. Liczba ponownie uruchomionych procedur wcześniej zakończonych z uwagi na domniemanie ustania przemocy w rodzinie.	MOPR	2018 r.- 2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.

3. ODDZIAŁYWANIE NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE

Adresaci

Osoby stosujące przemoc w rodzinie, jak również służby lub podmioty zajmujące się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

Cel

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Lp.	Kierunek/Zadania realizacyjne	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram	Źródło finansowania
Kierunek I. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi					
1	Ewidencjonowanie instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne.	Liczba opracowanych informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w szczególności korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	UM DSP	2018 r.-2020 r.	Środki własne,
2	Przesyłanie zaktualizowanych informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w szczególności korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie Prezesowi Sądu Rejonowego w Białymstoku, Prokuratorom Rejonowym w Białymstoku, Komendantowi Miejskiemu Policji w Białymstoku.	Liczba przekazanych informatorów dla poszczególnych podmiotów.	UM DSP	do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku.	Środki własne,
Kierunek II. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie					
1	Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieskich	- MOPR, - MKRPA,	2018 r. - 2020 r.	Środki własne.

		Kart – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba realizowanych procedur. Liczba wszczętych procedur w danym roku. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w wyniku braku zasadności podejmowanych działań. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.	3) Policji; 4) przedstawiciele oświaty; 5) przedstawiciele ochrony zdrowia; 6) przedstawiciele organizacji pozarządowych		
2.	Realizacja procedur karnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie	Liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie. Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia. Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie zobowiązanych do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, w stosunku do których orzeczono zakaz zbliżania, kontaktowania się z osobą doznającą przemocy. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie umieszczonych w policyjnym pomieszczeniu dla osób zatrzymanych. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie	Prokuratura Rejonowa w Białymstoku, Sąd Rejonowy w Białymstoku, KMP	2018 r. - 2020 r.	

		umieszczonych w policyjnym pomieszczeniu dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia.			
3.	Prowadzenie działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie nadużywających alkoholu, w tym motywowanie do ograniczenia spożywania alkoholu lub/i do podjęcia leczenia odwykowego, kierowanie na badania specjalistyczne pod kątem uzależnienia oraz zobowiązania do leczenia odwykowego	Liczba wniosków kierowanych do MKRPA w celu zobowiązania do leczenia uzależnienia. Liczba skierowanych wniosków do Sądu. Liczba osób zobowiązanych wyrokiem Sądu do podjęcia leczenia uzależnienia	MKRPA w Białymstoku, Sąd Rejonowy w Białymstoku	2018 r.-2020 r.	Środki własne.
Kierunek III. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-educacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie					
1	Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i w jednostkach penitencjarnych.	Liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-educacyjnych. Liczba podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-educacyjnych.	MOPR Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku, Organizacje pozarządowe.	2018 r.-2020 r.	Środki własne. Środki zewnętrzne
2	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-educacyjnych.	Liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-educacyjnych.. Liczba osób zobowiązanych przez Sąd do uczestnictwa w programie korekcyjno-educacyjnym. Liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-educacyjnych., w tym zobowiązane przez Sąd.	MOPR Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku, Organizacje pozarządowe.	2018 r.-2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.
Kierunek IV. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań					
1	Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych. Liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne.	MOPR, UM DSP, Organizacje pozarządowe.	2018 r.-2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.

4. PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Adresaci

Przedstawiciele instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel

Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Kierunek/Zadania realizacyjne	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram	Źródło finansowania
Kierunek: Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie					
1	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc oraz umożliwienie podnoszenia kompetencji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i kursach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba uczestników szkoleń i superwizji, Liczba zorganizowanych różnych form podnoszenia kompetencji	MOPR, MKRPA, Organizacje pozarządowe.	2018 r.- 2020 r.	Środki własne, Środki zewnętrzne.

Rozdział 8.

Przewidywane efekty realizacji Programu

- upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Białostok,
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy osobom i rodzinom doświadczającym przemocy,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy rodzinie,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Rozdział 9.

Monitoring programu

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie poprzez analizę sprawozdań dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań